Lesvoorbereiding

Typisch Gronings!

GROEP

4/5/6

SAMENVATTING

In deze les denken de leerlingen na over dingen die typisch Gronings zijn en die bij de Groninger cultuur horen. Welke Groningse elementen vinden de leerlingen zelf belangrijk? Dit alles voegen zij samen in hun eigen “Grunnegs Hoes”. Ook leren zij enkele Groningse woorden.

DUUR

45 minuten

MATERIAAL

Het verhaal, pen en papier, A3 papieren, kleurpotloden/stiften, eventueel tablets/laptops

VOORBEREIDING

- Print het verhaal uit
- Leg de materialen klaar

De les wordt in het Nederlands gegeven.

KERNDOELEN

Kerndoelen in deze les

De les sluit aan op vier van de vijf kerndoelen Nedersaksisch:

- De leerlingen ontwikkelen een positieve attitude ten opzichte van het gebruik van Nedersaksisch door henzelf en anderen.
- De leerlingen verwerven een woordenschat van frequent gebruikte Nedersaksische woorden en uitdrukkingen en zij ontwikkelen een attitude waarbij ze zich durven uit te drukken in die taal.
- De leerlingen krijgen plezier in het schrijven van eenvoudige (informatieve) teksten, liedjes en gedichten in het Nedersaksisch en maken daarbij gebruik van de geldende spellingsregels.
- De leerlingen verwerven enige kennis over en krijgen waardering voor aspecten van cultureel erfgoed en de belangrijke historische personen en gebeurtenissen uit de Nedersaksische geschiedenis.

Kerndoelen Nedersaksisch

Het Nederlandse basisonderwijs kent 58 kerndoelen. Uit een aantal relevante vakgebieden zijn 16 kerndoelen genomen die als basis dienen voor de vorming van kerndoelen voor het Nedersaksisch. Uit deze 16 kerndoelen zijn vijf basisvaardigheden gedistilleerd waar vervolgens vijf “kerndoelen Nedersaksisch” van gemaakt zijn. De kerndoelen voor het Nedersaksisch zijn gevormd uit de kerndoelen voor Nederlands, Fries en Engels.

Wanneer je aan deze Nedersaksische kerndoelen gaat werken, werk je tegelijkertijd aan de kerndoelen uit het kerndoelenboekje. Op deze manier kan er gewerkt worden aan de geldende, verplichte kerndoelen en zijn de Nedersaksische kerndoelen een vervanging (en niet een extra toevoeging) op het bestaande curriculum van een (basis)school.

De kerndoelen Nedersaksisch luiden als volgt:

- De leerlingen ontwikkelen een positieve attitude ten opzichte van het gebruik van Nedersaksisch door henzelf en anderen.
- De leerlingen leren informatie te verwerven uit (eenvoudige) gesproken, gezongen en geschreven teksten in het Nedersaksisch.
- De leerlingen verwerven een woordenschat van frequent gebruikte Nedersaksische woorden en uitdrukkingen en zij ontwikkelen een attitude waarbij ze zich durven uit te drukken in die taal.
- De leerlingen krijgen plezier in het schrijven van eenvoudige (informatieve) teksten, liedjes en gedichten in het Nedersaksisch en maken daarbij gebruik van de geldende spellingsregels.
- De leerlingen verwerven enige kennis over en krijgen waardering voor aspecten van cultureel erfgoed en de belangrijke historische personen en gebeurtenissen uit de Nedersaksische geschiedenis.

Actualisatie kerndoelen

De huidige kerndoelen zijn niet actueel en ruim geformuleerd. Dit geeft onduidelijkheid bij leraren over wat moet en mag. Daarom wordt er gewerkt aan een actualisatie van de kerndoelen. De conceptkerndoelen voor Nederlands zijn opgeleverd in 2023. Zodra deze wettelijk zijn goedgekeurd zullen ze de oude kerndoelen vervangen.

In de conceptkerndoelen is streektaal ondergebracht bij de kerndoelen Nederlands voor het primair onderwijs, domein B | Taal, subdomein B2 | Taal en individu & maatschappij: kerndoel 14 (Talige identiteit), kerndoel 15 (Taalvariatie) en kerndoel 16 (Taalverandering).

Ook bij de conceptkerndoelen voor burgerschap is ruimte voor streektaal en meertaligheid.

Op termijn zullen de kerndoelen voor het Nedersaksisch waarschijnlijk aangepast worden aan de nieuwe kerndoelen.

LESDOEL

Aan het einde van deze les hebben de leerlingen meer kennis over de Groningse cultuur. Hierdoor raken ze meer bewust van de regio waarin zij wonen.

BEGINSITUATIE

De leerlingen kunnen lezen en schrijven. Naast het Nederlands hebben ze in meer of mindere mate ervaring met andere talen door muziek, YouTube, gaming, vakanties of doordat er thuis een andere taal wordt gesproken.

Voor wat betreft het Gronings is uit onderzoek door studenten bekend dat:

- Het Gronings het meeste bij opa en oma wordt gesproken
- De meeste kinderen geen Gronings spreken, maar het wel kunnen verstaan
- Leerlingen het belangrijk vinden dat de taal blijft bestaan
- Ze af en toe Groningse lessen op school kunnen waarderen
- Gym, muziek en drama de leukste vakken worden gevonden en dat daarbij aansluiten helpt om het Gronings te stimuleren
- Dat leerlingen de Groningse taal en de geschiedenis het meest interessant vinden
- De meeste kinderen trots zijn op de Groningse taal

LESBESCHRIJVING

INLEIDING

10 minuten

Vertel dat jullie het in deze les gaan hebben over de Groningse cultuur en over wat typisch Gronings is. Je gaat eerst een verhaal voorlezen waarin al wat Groningse elementen naar voren komen. Vraag de leerlingen goed te luisteren en de dingen die volgens hen typisch Gronings zijn op te schrijven. Je kunt ook wat etenswaren meenemen die typisch Gronings zijn zoals Groninger koek of een zakje mollebonen om het gesprek mee te starten.

Lees het verhaal voor.

KERN

30 minuten

Leg uit dat de kinderen op het A3-papier een huis gaan tekenen. Dit wordt hun “Grunnegs Hoes”. Bij dit huis gaan ze dingen/elementen tekenen en woorden opschrijven die volgens hun typisch Gronings zijn en die zij belangrijk vinden. Ze gebruiken hiervoor het verhaal dat ze in de inleiding hebben gehoord. Vervolgens kunnen ze Groningse dingen opzoeken op hun tablet/laptop. Verder kunnen ze putten uit hun eigen kennis en ervaringen. Vraag aan de leerlingen om ten minste drie woorden in het Gronings op te schrijven.

EVALUATIE

5 minuten

Laat de verschillende groepjes hun “Grunnegs Hoes” presenteren.

Vraag ieder groepje:

- Om een of twee dingen te benoemen die ze echt kenmerkend vinden voor Groningen en vraag naar een motivatie
- Om een of twee dingen te noemen die ze verrassend vonden
- Welke nieuwe informatie over Groningen ze hebben ontdekt

moi
moi
moi